

Årsrapport 2012

Kirkerådet
Mellomkirkelig råd
Samisk kirkeråd

... til for menighetene ...

DEN NORSKE KIRKE / DEN NORSKE KYRKJA

Kirkerådet / Kyrkjerådet

Mellomkirkelig råd / Mellomkyrkjeleg råd

Samisk kirkeråd / Samisk kyrkjeråd / Sámi girkoráđđi

Årsrapport 2012
De sentrale kirkelige råd

ISBN 978-82-7545-118-5

© Kirkerådet, Den norske kirke, mars 2013

Kirkerådet
Postboks 799 Sentrum
0106 Oslo
Tlf.: 23 08 12 00

Produksjon: Kirkerådets kommunikasjonsavdeling
Trykk: Scanprint AS

Omslagsfoto:
Babysang i Slemmestad kirke.
Foto: Torstein Ihle

Innholdsfortegnelse

Forord	5
Den norske kirke i tall	6
Innmeldinger og utmeldinger 1995-2011	6
Medlemmer i Den norske kirke	6
Antall døpte 1965-2011	7
Antall gudstjenestedeltakere totalt 1990-2011	9
Kirkelige handlinger 1990-2011	9
Om Kirkemøtet og Kirkerådet	10
Kirkemøtet	10
Kirkerådet	10
Hovedområde 1: Stat – kirke	11
Grunnlovsendringer	11
Tilsetting av biskop	11
Evaluering av demokratireformen	11
Ungdommens kirkemøte	12
Ny kirkeordning – en refleksjonsprosess	12
Hovedområde 2: Barn, unge og trosopplæring	14
Ni år med opptapping	14
Støtte til reformarbeidet	15
18-30 år	15
Råd til skole og barnehage	15
Hovedområde 3: Gudstjenesteliv	16
Gudstjenestefornyelse	16
Salme- og koralbok	17
Hovedområde 4: Organisasjon og forvaltning	18
Lokal organisasjonsutvikling	18
Statistikk	18
Forvaltning av godkjenningsordninger	19
Rekruttering	19
Hovedområde 5: Diakoni	20
Oppfølging og forebygging	20
Hel-konferansen og EDAN-møte	21
Skaperverk og bærekraft	21
Hovedområde 6: Kultur og kirkemusikk	22

Årsrapport 2012 for KR, MKR og SKR

Kirke & Kultur	22
Kirkebygg.....	23
Kirkemusikk.....	23
Hovedområde 7: Økumenikk og internasjonale spørsmål (MKR).....	24
Stor bredde	24
Rådets arbeid	24
Teologisk og økumenisk refleksjon	24
Misjon.....	25
Religionspolitikk og religionsfrihet	25
Religionsdialog og kirke i multikulturell kontekst.....	25
Rettferdig fred og Arms Trade Treaty.....	25
Klimarettferdighet	26
Økumeniske generalforsamlinger.....	26
Hovedområde 8: Samisk kirkeliv (SKR)	27
Jubileumshelg og kirkelivskonferanse	27
Vakanse og nyansettelse.....	27
Samisk kirkehistorie og kompetansebygging.....	28
Nettverksbygging over landegrenser.....	28
Kanadisk tjæresand	28
Hovedområde 9: Kommunikasjon og IKT.....	29
Å møte medlemmane der dei er	29
eKirkebok og kirkeregistra.....	30

Forord

Ein historisk dag

21. mai 2012 vart ein merkedag for Den norske kyrkja og ein historisk dag i Stortinget. Grunnlova vart endra. Staten held seg ikkje lenger med ein offisiell religion. Bakgrunnen for grunnlovsendingane er kyrkjeforliket frå april 2008, der alle parti på Stortinget gjekk inn for avvikling av kongens særskilde kyrkjestyre. Med dette er ei nesten 500 år lang historie slutt. Den norske kyrkja er vorten meir fristilt som trussamfunn. Kort tid etter vedtaket vart dei fyrste prostene tilsett av kyrkjelege organ, og 7. desember tilsette Kyrkjerådet Stein Reinertsen som biskop i Agder og Telemark bispedøme. Eit viktig milepæl er nådd ved at alle leiarane i kyrkja no vert tilsett av kyrkjelege organ.

Ny form på gudstenesta

Fornyng av gudstenesta har stått sentralt dette året. Gudstenestereforma starta fyrste søndag i adventstida i 2011, og kyrkjelydane fekk i oppgåve å utarbeide lokal grunnordning for gudstenestelivet. Tala viser at 72 prosent kom i mål med dette i løpet av 2012. Det er ikkje overraskande at det tek tid å gjennomføre desse prosessane. Kyrkjemøtet har ynskt ei aktiv involvering av sokneråd og gudstenesteutval i kyrkjelydane når dei skulle forme sine egne gudstenesteordningar. Vi ser at det er vorten arbeida godt og grundig over heile landet.

Atterhalden opptrapping

2012 er det niande året i opptrappinga av trusopplæringsreforma. 875 kyrkjelydar mottok i 2012 tilskot gjennom reformen og er i ulike fasar av reformarbeidet. 406 kyrkjelydar venta framleis på tilskot for å bygge ut ei fornya trusopplæring. Løyvinga til reformen over statsbudsjettet var i 2012 på 203 millioner kroner. Den atterhaldne auka på berre 6 millionar kroner i 2012, fører til at det vil ta meir tid å fullføre reformen.

IKT i kyrkja

For Den norske kyrkja er det viktig å møte medlemmane der dei er. Difor må kyrkja få ein meir moderne identitet på internett. I 2012 har arbeidet med å skaffe kyrkja ein god leverandør av ny plattform for internett og intranett vorten solid forankra i organisasjonen. Til tross for omfattande kontakt med styresmakt, vart det ikkje løyvd pengar til ny nettplattform i statsbudsjettet for 2013. Dette inneber at kyrkjelydane framleis ikkje veit om eller når dei kan få ta del i kyrkja si nye nettsatsing med sine lokale nettsider.

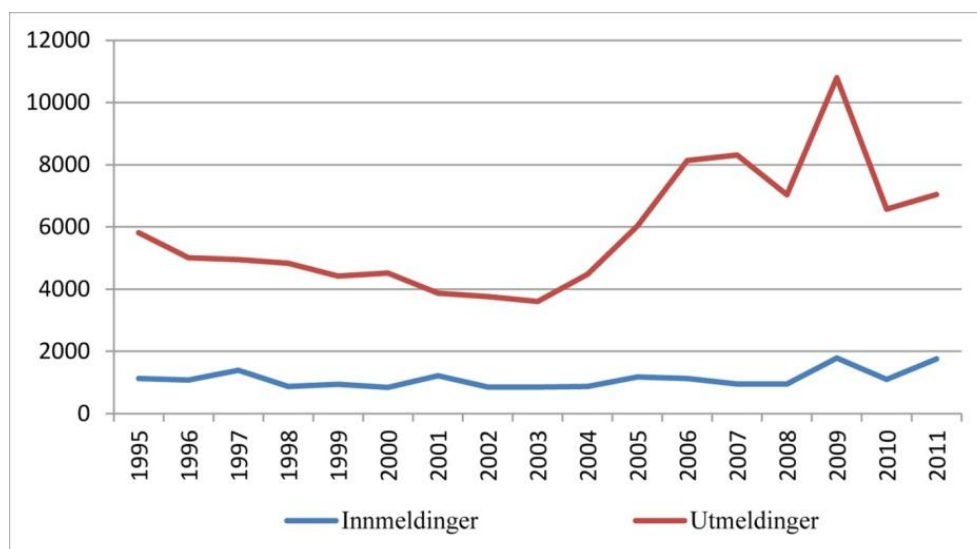
Årsrapport i ny form

«Årsrapport 2012 for de sentrale kirkelige råd» er skildringar og vurderingar av dei viktigaste arbeidsområda som har prega 2012 i Kyrkjerådet, Samisk kyrkjeråd og Mellomkyrkjeleg råd for Den norske kyrkja, og erstattar «En kortversjon av årsmeldingen» som har utkome tidlegare år.

Av Jens-Petter Johnsen, direktør i Kyrkjerådet

Den norske kirke i tall

Innmeldinger og utmeldinger 1995-2011

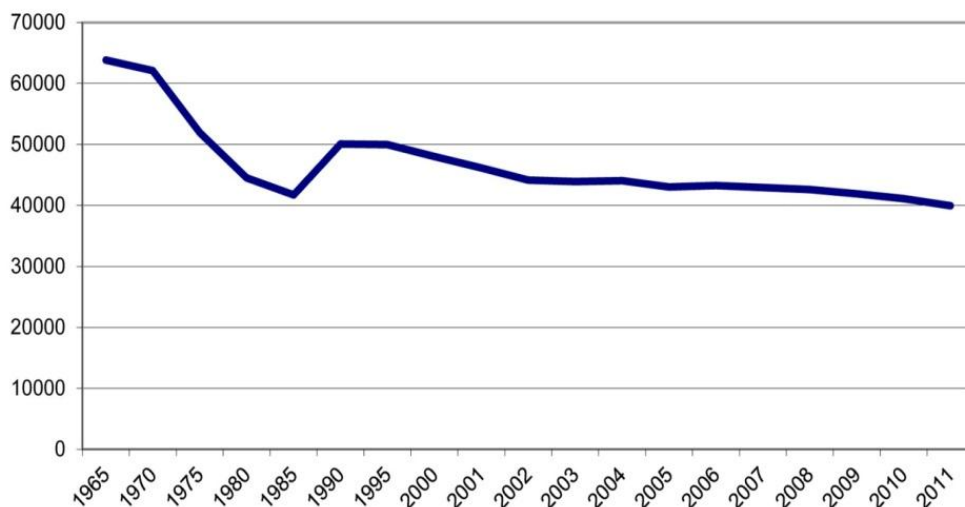
Den mest omfattende formen for innmelding i Den norske kirke skjer gjennom dåp. Tabellen viser utviklingen når det gjelder øvrige innmeldinger samt utmelding fra Den norske kirke siden 1995. Utmeldingene har økt fra 2004, mens innmeldingene har holdt seg på rundt 1000 personer årlig med unntak av 2009 og 2011, da vel 1700 meldte seg inn. I 2003 lå antall utmeldinger på 4000, mens det i 2009 hadde økt til nesten 11000. Dette året ble det holdt kirkevalg. Alle medlemmer fikk tilsendt valgkort og ble minnet om medlemskapet sitt, noe som kan være en viktig årsak til økningen i utmeldelser.

Medlemmer i Den norske kirke

	2008	2009	2010	2011
Oslo	478 342	470 376	468 690	467 275
Borg	502 789	500 737	500 023	500 749
Hamar	330 682	327 752	325 904	324 651
Tunsberg	387 802	384 808	383 743	383 132
Agder og Telemark	347 094	344 526	343 557	343 131
Stavanger	341 608	341 590	342 504	343 464
Bjergvin	492 052	490 145	489 044	489 588
Møre	220 913	220 027	219 011	218 562
Nidaros	363 810	362 413	361 532	361 200
Sør-Hålogaland	209 760	208 110	204 961	204 543
Nord-Hålogaland	199 971	198 357	196 508	196 384
Sum	3 874 823	3 848 841	3 835 477	3 832 679

Bispedømmene har hatt en nedgang i antall medlemmer, selv om enkelte har hatt økning fra 2010 til 2011. 1. januar 2009 var 3 874 823 personer registrert som medlemmer av Den norske kirke, noe som utgjorde 80,7 % av befolkningen. Innbyggertallet var 4 799 252. Medlemsprosenten viser en synkende tendens fra nesten 85 % i 2006 til under 77 % pr. 1. januar 2012.

Antall døpte 1965-2011

I løpet av de siste 20 årene har antall døpte sunket fra 50 000 til 40 000, noe som må sees i sammenheng med fødselstallene. I 1965 ble det født over 66 000, mens tallet lå på vel 50 000 i begynnelsen av 80-tallet og ligger nå på vel 60 000. Ser vi på antall fødte som er registrert som medlemmer og tilhørende i 2011 i forhold til antall døpte i 2011, lå dåpsprosenten på 87 %. Dette gir et bilde av oppslutningen om dåpen blant kirkens medlemmer, og denne prosenten synes å være forholdsvis lik i alle bispedømmene.

Konfirmerte i forhold til antall 15-åringer 2005-2011								
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	% endring 2010/11
Oslo	43,4	43,1	44,5	43,7	42,4	41,5	39,6	-1,9
Borg	58,2	59,6	58,9	59,1	57,7	57,4	58,1	0,7
Hamar	70,2	69,5	71,0	71,2	72,2	71,6	72,0	0,4
Tunsberg	59,5	62,1	60,7	60,0	60,7	59,6	59,2	-0,4
Agder og Telem.	65,5	67,2	68,0	65,8	64,9	63,6	63,9	0,3
Stavanger	74,2	73,6	73,4	72,2	71,9	71,7	71,2	-0,6
Bjørgvin	76,4	76,6	78,8	74,8	74,2	76,3	76,1	-0,2
Møre	81,2	83,7	84,0	83,9	82,6	83,4	83,8	0,4
Nidaros	73,2	72,6	73,4	73,8	74,9	73,4	72,9	-0,4
Sør-Hålogaland	75,4	73,1	73,0	73,5	72,8	73,0	73,9	0,9
Nord-Hålogaland	71,0	71,6	71,5	72,8	72,8	70,3	69,0	-1,3
Sum	66,1	66,7	67,0	66,2	65,8	65,3	65,2	-0,1

Konfirmasjonsprosenten lå i 2011 på 65,2 %, en nedgang på 0,1 prosentenheter fra året før. Prosentandelen av 15-åringer som velger kirkelig konfirmasjon har vært forholdsvis stabil de senere årene, og enkelte år har det vært en liten økning. Ser vi på antall konfirmanter i forhold til 15-åringer som står som medlemmer av Den norske kirke, er prosenten langt høyere. Da var det cirka 88 % som valgte kirkelig konfirmasjon i 2011.

Årsrapport 2012 for KR, MKR og SKR

Kirkelige vigslers utført 2008-2011						
	2008	2009	2010	2011	Endringer 2010-2011	Endring i pst.
Oslo	900	878	793	730	-63	-7,9
Borg	1189	1164	1103	973	-130	-11,8
Hamar	933	873	845	823	-22	-2,6
Tunsberg	1103	1126	995	908	-87	-8,7
Agder og Telemark	1195	1157	1057	975	-82	-7,8
Stavanger	1107	1059	1024	934	-90	-8,8
Bjergvin	1301	1206	1221	1122	-99	-8,1
Møre	661	648	605	502	-103	-17,0
Nidaros	992	837	867	726	-141	-16,3
Sør-Hålogaland	560	551	529	448	-81	-15,3
Nord-Hålogaland	576	494	489	436	-53	-10,8
Sum	10536	10009	9549	8598	-951	-10,0
<i>(Tall fra statistikk- banken til ssb)</i>	<i>11301</i>	<i>10530</i>	<i>9898</i>	<i>9067</i>		
Vigslers i alt	25125	24582	23577	23135		

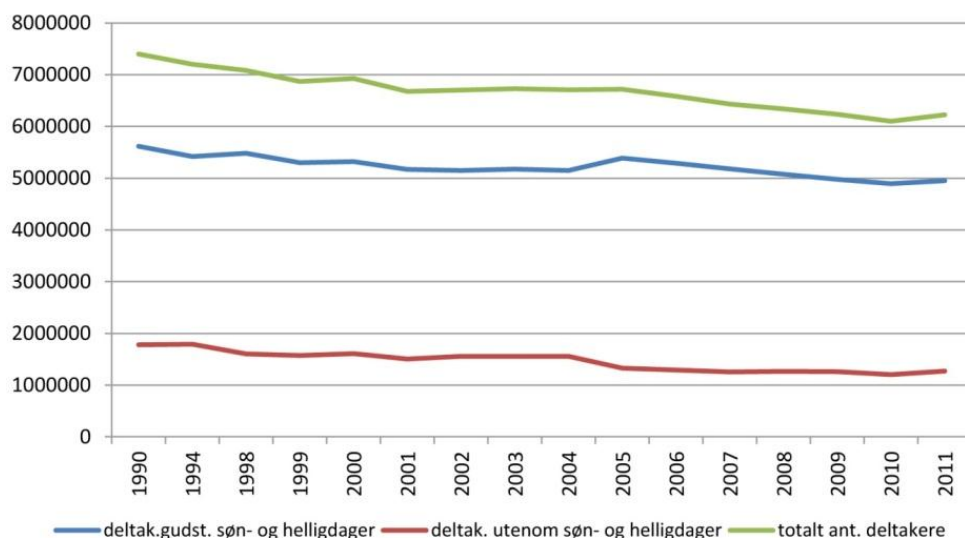
Antall kirkelige vigslers viser en nedgang på 10 % fra 2010 til 2011. Det er ikke helt samsvar mellom de tallene menighetene rapporterer til SSB og de tallene SSB legger ut i sin ekteskapsstatistikk. Antall kirkelige vigslers i år 2000 var på mer enn 14 000, men lå i 2011 under 10 000. Andelen kirkelige vigslers i forhold til det totale antall ekteskapsinngåelser lå i 1986 på 58 %, mens det i 2011 ligger på 39,2 %.

Kirkelige gravferder 2008-2011					
	2008	2009	2010	2011	% endring 2010/2011
Oslo	4549	4389	4464	4169	-6,6
Borg	4753	4701	4652	4665	0,3
Hamar	4185	4191	4155	3993	-3,9
Tunsberg	4187	4205	4061	4051	-0,2
Agder og Telemark	3907	3865	3667	3828	4,4
Stavanger	2687	2697	2797	2743	-1,9
Bjergvin	4610	4454	4456	4565	2,4
Møre	2349	2301	2248	2202	-2,0
Nidaros	3318	3281	3464	3372	-2,7
Sør-Hålogaland	2305	2170	2288	2261	-1,2
Nord-Hålogaland	1907	1960	1953	1977	1,2
Sum	38832	38290	38290	37906	-1,0

Nesten 38 000 gravferder ble forrettet i Den norske kirke i 2011, litt færre enn i 2010. Det gir en gravferdsprosent på over 91,6 %. Prosenten har ligget i underkant av 95 % i lang tid.

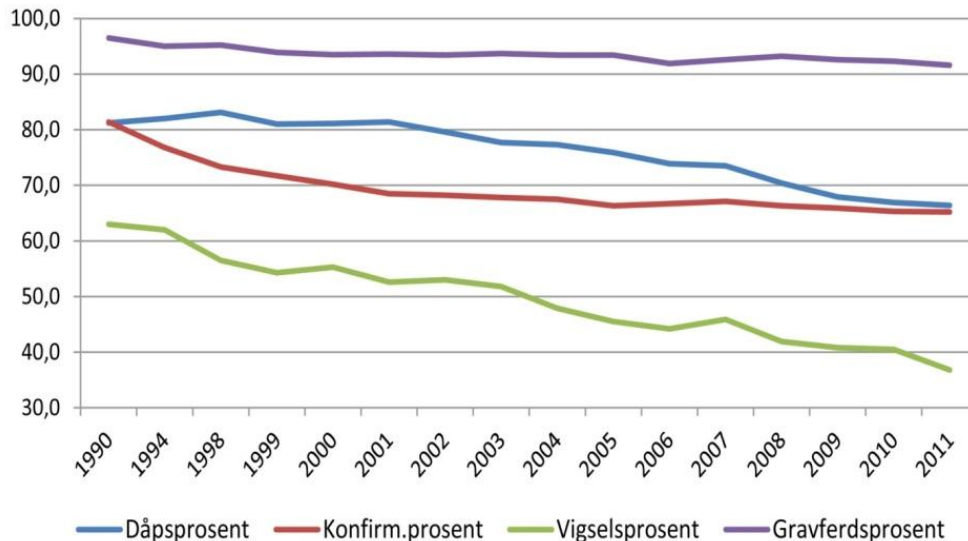

Antall gudstjenestedeltakere totalt 1990-2011

Tabellen viser at det totale antall gudstjenestedeltakere, som var 7 millioner i 2000, har gått ned fram til år 2010. Deretter har trenden snudd, og det er registrert en viss oppgang til 6,2 millioner deltakere i 2011. Oppgangen har skjedd til tross for at det er blitt holdt færre gudstjenester.

Kirkelige handlinger 1990-2011

Prosentandelen av befolkningen som er medlemmer av Den norske kirke synker. Dette har blant annet demografiske årsaker. Befolkningen øker, og den øker mest i befolkningsgrupper som tilhører andre kirker og trossamfunn enn Den norske kirke. Samtidig viser statistikken at svært mange søker kirken ved de store overgangene i livet. Oppslutningen om kirkelige overgangsritualer, særlig gravferd og konfirmasjon, holder seg svært godt.

Tabellene er hentet fra *Årbok for Den norske kirke 2012*, www.kirken.no/materiell

Om Kirkemøtet og Kirkerådet

Kirkemøtet

Kirkemøtet er det øverste representative organ i Den norske kirke. Det samles til ett møte i året og består av medlemmene av bispedømmerådene pluss leder av Samisk kirkeråd, til sammen 115 delegater.

Leder i Mellomkirkelig råd, de tre teologiske fakultetene og fire representanter fra Ungdommens kirkemøte har tale- og forslagsrett.

Kirkemøtet 2012 ble holdt i Tønsberg 12.-17. april og behandlet 12 saker. Kirkemøtet behandlet blant annet disse sakene: *Skaperverk og bærekraft, Ny salmebok, Misjon i forandring - Utfordringene fra Edinburgh 2010, Likeverd, inkludering og tilrettelegging, Ordning for nominasjon og tilsetting av biskoper, Ordning for tilsetting av proster og Evaluering av demokratireformen 2008-2011.*

Svein Arne Lindø ble gjenvalgt til leder for Kirkerådet, Kjetil Aano ble gjenvalgt som leder for Mellomkirkelig råd og Anne Dalheim ble gjenvalgt som leder for Samisk kirkeråd. Kirkemøtet valgte også nye medlemmer til Kirkerådet, mellomkirkelig råd og samisk kirkeråd.

Kirkerådet

Kirkerådet består av 15 medlemmer, inklusiv Bispemøtets preses. Alle bispedømmerådene er representert. Kirkerådet forbereder sakene som skal fremmes for Kirkemøtet og leder for øvrig arbeidet mellom Kirkemøtets samlinger. I 2012 hadde Kirkerådet 4 møter og behandlet 65 saker.

Hovedområde 1: Stat – kirke

Hovedmål:

- *Følge opp den politiske avtalen i Stortinget (10.4.2008).*
- *Gi kirkens organer en sterkere demokratisk legitimitet og forankring blant kirkemedlemmene gjennom nye valgeregler.*
- *Utvikle ny kirkeordning med nye relasjoner mellom stat og kirke.*

Ungdommens kirkemøte 2012 ble arrangert i Mandal. Foto: Kirkerådet

Grunnlovsendringer

Grunnlovsendringene som ble vedtatt 21. mai 2012 fulgte opp det tverrpolitiske forliket om stat og kirke som ble inngått på Stortinget i april 2008. Denne historiske dagen endret relasjonen mellom staten og Den norske kirke. Staten har ikke lenger en offisiell religion, men Den norske kirke skal understøttes som folkekirke.

Tilsetting av biskop

Endringene i Grunnloven avviklet Kongens særskilte kirkestyre og kirken fikk myndighet til å tilsette proster og biskoper. De første tilsettingene av proster i bispedømmeråd er gjennomført, og 7. desember tilsatte Kirkerådet for første gang en biskop. Stein Reinertsen ble tilsatt som biskop i Agder og Telemark bispedømme.

Evaluerings av demokratireformen

Demokratireformen er blitt evaluert. Kirkemøtet mener reformen har styrket de kirkelige organenes demokratiske legitimitet og forankring hos medlemmene og ført til større deltakelse og økt bredde i det kirkelige demokratiet. Kirkemøtet mener at demokratireformen samlet sett er tilfredsstillende fulgt opp.

Ungdommens kirkemøte

Målet for arbeidet med Ungdomsdemokratiet er forankring av ungdomsdemokratiet lokalt, regionalt og nasjonalt. Det arbeides med å videreutvikle Ungdommens kirkemøte som demokratisk organ.

Alle Bispedømmekontor har gjennomført ungdomsting i 2012 og flere har hatt økt deltagelse.

Ungdommens kirkemøte 2012 ble gjennomført i Mandal med 48 delegater, største deltakelse på fem år. I tillegg deltok åtte av ungdomsrådsgiverne fra bispedømmene. Ungdomsdemokratiet er i vekst og engasjerer seg sterkere innen spørsmål om myndighetsfordeling i kirken og kirkeordning generelt.

Ny kirkeordning – en refleksjonsprosess

Arbeid med ny kirkeordning vil ta flere år. Det legges opp til åpne, brede og involverende prosesser. Gjennom hele 2012 er det gjennomført åpne seminarer og debattmøter for utveksling, opplæring og debatt om kirkeordningsspørsmål i alle bispedømmene. Bare på de ulike seminarene har det vært over 1500 deltakere.

Alle rådsorganer har i 2012 vært invitert til en bred refleksjon om ny kirkeordning. Når Kirkerådet skal jobbe videre med organisasjonsutvikling, er det viktig å ha god kjennskap til hvordan situasjonen er i soknene og hva de lokale rådsorganene har behov for.

557 menighetsråd og 156 fellestråd har sendt innspill. I tillegg har organisasjoner, ettsoknsråd og institusjoner deltatt, slik at Kirkerådet har vel 730 innspill som inngår i det videre arbeidet med kirkeordning. Nesten samtlige respondenter uttrykker at temaområdene anses som viktige for kirkens framtid.

Det må betraktes som en betydelig demokratisering av prosessen når 50 prosent av alle rådsorganer gir Kirkerådet innspill til arbeid med kirkelig organisering før konkrete løsningsforslag utarbeides.

Dagens kirkeordning gis i det store og hele en positiv omtale av de menighetsråd og fellestråd som har deltatt i refleksjonsprosessen. Små menigheter og ettsokns fellestråd er de som er mest fornøyde.

Dagens ordning fremmer lokal tilhørighet og mange mener nærheten mellom menighetsråd, sokn og lokalsamfunn er viktig for engasjement og rekruttering av frivillige. Mange erfarer at fellestrådet avlastet menighetsrådet og at det grunnleggende sett er en god arbeidsfordeling mellom disse. Samtidig er det like mange som uttrykker behov for å tydeliggjøre oppgave- og ansvarsfordelingen mellom de lokale organene.

På spørsmål om hva som fremmer fellestrådets arbeid, nevnes en god relasjon til kommunen oftest. De som peker på dette, viser til både kommunal representasjon, nærhet til kommunen og lokale budsjettprosesser.

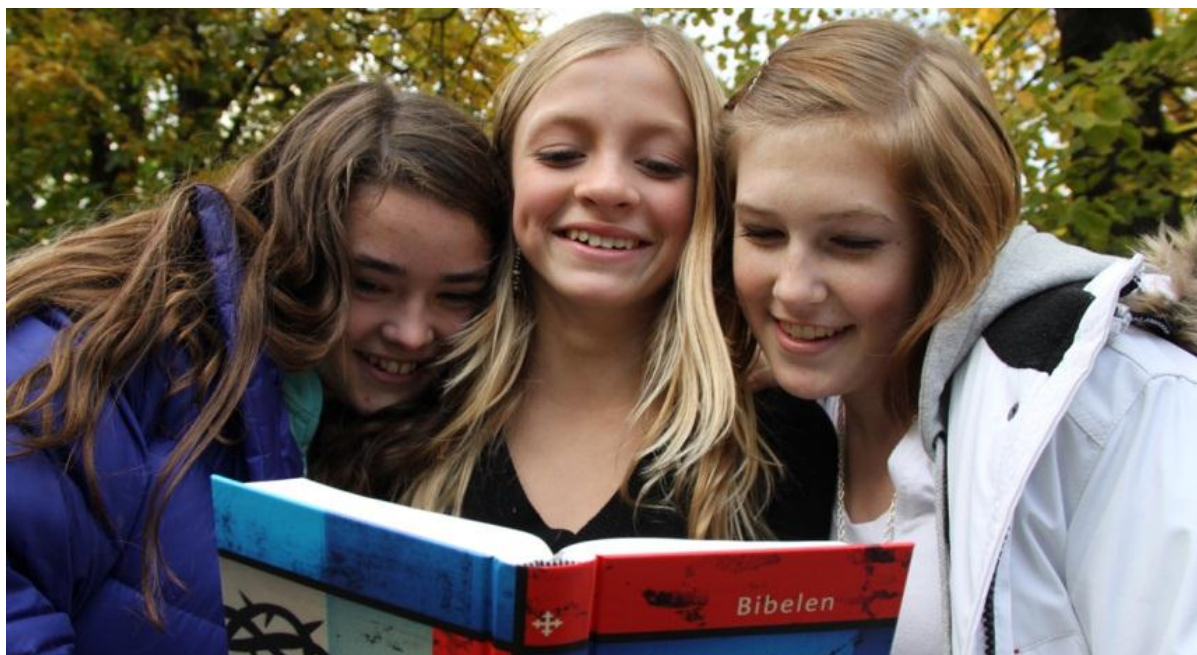
Mange er opptatt av at oppgavedelingen mellom menighetsråd og fellestråd bør gjennomgås. Skillet mellom menighetsrådets ansvar for primære oppgaver i soknet og arbeidsgiveransvaret lagt til fellestrådene er krevende å etterleve i praksis.

Mange fellesråd og menighetsråd beskriver en usikkerhet knyttet til hvem som har ansvar for planprosesser og strategisk styring i soknet. Et hovedinntrykk fra materialet er at en fremtidig justering av den lokale organiseringen bør sikre størst mulig beslutningsmyndighet for menighetsrådet.

Hovedområde 2: Barn, unge og trosopplæring

Hovedmål:

- Stimulere til livslang læring i kirken ut fra Jesu oppdrag med å døpe og lære.
- Gjennomføre trosopplæringsreformen i tråd med Stortingets og Kirkemøtets vedtak med en særlig vekt på implementering av ny Plan for trosopplæring.
- Arbeide med strategiutvikling for og med aldersgruppen 18-30 i tråd KM sak 5/09.
- Være en kompetent aktør når det gjelder religion- og livssynsspørsmål i skole og barnehage, og bidra til at kirken er en god samarbeidspartner for skole og barnehage.

I 2012 ble bibelkurset for 11-åringer, KodeB, lansert. Foto: Kirkerådet

Ni år med opptrapping

Livslang læring i kirken ut fra Jesu oppdrag om å døpe og lære hører til kirkens kjerneoppgave. Arbeidet med trosopplæringsreformen har dette oppdraget som basis og omfatter en stor andel av landets barn og unge i aldersgruppen 0-18 år og deres familier. Å arbeide strategisk med trosopplæring for alle døpte innebærer å være folkekirke i aktivt samvirke med kirkens medlemmer.

2012 er det niende året i opptrappingen av reformen. 875 menigheter mottok i 2012 tilskudd gjennom reformen og er i ulike faser av reformarbeidet. 406 menigheter ventet i 2012 fortsatt på tilskudd til å bygge ut en fornyet trosopplæring. Bevilgningen til reformen over statsbudsjettet var i 2012 på 203 millioner kroner. Fordelingsmodellen bygger på Stortingets vedtak i 2003 om en ramme på 250 millioner. Justert for lønns- og prisvekst utgjør dette 350 millioner i 2013. Stortinget forutsatte i sitt vedtak at bevilgningene til reformen skulle trappes opp gjennom en periode på 5-10 år. På grunn av den beskjedne økningen på bare 6 millioner kroner i 2012, vil det ta lenger tid å fullføre reformen. Økningen i bevilgningen på 31,2 millioner i 2013 gir rom for å gjennomføre reformen i 208 menigheter i 15 prosti.

Kirkerådet erfarer at reformen fortsatt har bred støtte både i kirkelige og politiske organer. Plenumsdebatten på Kirkemøtet i Tønsberg 12.april viste et sterkt engasjement og utålmodighet i Den norske kirke etter å komme i havn med gjennomføringen av reformen i

alle landets menigheter. Statsråd Rigmor Aasrud sa i Stortingets spørretime 25. april 2012 at Trosopplæringsreformen er en suksess og at mange barn og unge får et godt tilbud gjennom reformen.

Gjennom arbeidet med Trosopplæringsreformen gjør kirken verdifulle erfaringer med ulike former for organisering og samarbeid. Om lag 700 av menighetene som mottok midler i 2012 samarbeider, mens om lag 175 menigheter ikke inngår i en samarbeidsenhet. Gjennomsnittlig var det 2,5 sokn pr. enhet i 2012. Ambisiøse mål om å legge til rette opplæringstiltak for alle døpte barn og unge i aldergruppen 0-18 år, gjør Trosopplæringsreformen til et viktig redskap for å videreutvikle Den norske kirke som en levende folkekirke.

Støtte til reformarbeidet

Ved årsskiftet 2012 kom de første menighetene over i driftsfasen av reformen da deres lokale *Plan for trosopplæring* ble godkjent av biskopen. Kirkerådet støtter menighetenes planarbeid gjennom å utvikle ressurser for planarbeidet, kursvirksomhet, veiledning og utvikling av konsept for breddetiltak. I 2012 ble det utviklet og lansert bibelkurs for 11-åringer (KodeB), samt ressurser for babysang og året etter konfirmasjon. En digital ressursbank (ressursbank.kirken.no) med veiledning og ideer til menighetenes planarbeid og utøvende trosopplæring ble lansert på Trosopplæringskonferansen i oktober.

Med *Leve og vokse* som overskrift, ble Trosopplæringskonferansen 2012 arrangert i samarbeid med IKO - kirkelig pedagogisk senter. Konferansen samlet 1700 medarbeidere på Norges varemesse på Lillestrøm.

Reformarbeidet støttes også av et omfattende arbeid innen fag- og kompetanseutvikling. Kirkerådet legger til rette for et faglig kompetansenettverk, som i 2012 gjennomførte et nettverksmøte og to fagkonferanser. Støtte til utviklingsprosjekt i regi av fag-, forsknings- og andre ressursmiljø bidrar også til å øke kompetansen innen feltet trosopplæring. Stiftelsen Kirkeforskning publiserte i 2012 fire evalueringsrapporter som en del av deres oppdrag med evalueringsforskning i perioden 2011-2013.

Kirkerådet driver en omfattende virksomhet med nasjonalt informasjonsarbeid og utvikling av ressurser for menighetenes kommunikasjon rettet mot barn, unge og deres foresatte om trosopplæringen. Gjennom månedlige nyhetsbrev til et stort antall abonnenter, kontakt med media og utvikling av grafisk materiell, arbeider Kirkerådet for at reformen skal bli kjent og nå bredt ut til ulike aktører.

18-30 år

Strategiutvikling for aldersgruppen 18-30 med utvikling av ressurser for menighetene, faglig refleksjon, drift av nettsted (kirke1830.no) og forankring hos ulike aktører skjer fortløpende og følges opp som sak på Kirkemøtet 2013. Satsningens målsetting er å være en livsnær og relevant kirke for unge voksne, og gjennom det skape økt deltakelse og engasjement hos aldersgruppen 18-30 år. En antologi med fagartikler og reportasjer er utviklet og følger saken til Kirkemøtet 2013.

Råd til skole og barnehage

Kirkerådet gir veiledning og besvarer henvendelser knyttet til religion- og livssynsspørsmål i skole og barnehage. Dette blir et viktig tema å følge opp i forbindelse med den videre samtalen om NOU 2013:1 *Det livssynsåpne samfunn*.

Hovedområde 3: Gudstjenesteliv

Hovedmål:

- *Fornye kirkens gudstjenesteliv etter de mål som Kirkemøtet og Kirkerådet fastsetter.*
- *Gi rom for større fleksibilitet og valgfrihet i menighetene, mer involvering fra flere deltakere og sterkere stedlig forankring av gudstjenestelivet.*
- *Utarbeide gudstjenestemateriell på de tre samiske offisielle språkene sørsamisk, lulesamisk og nordsamisk.*

Friluftsgudstjeneste i Greverud menighet. Foto: Kirkerådet

Gudstjenestefornyelse

2012 ble et viktig år for arbeidet med gudstjenestefornyelse. Menighetene skulle utarbeide sin lokale grunnordning for gudstjenesteliv og få denne godkjent av biskopen. 72 prosent av menighetene kom i mål med dette innen årets utgang. Gudstjenestereformens idealer om mer involvering, stedlig forankring og fleksibilitet er dermed blitt virkelighet. Ut fra de rapporter Kirkerådet har mottatt, har menighetenes arbeid med å utvikle lokal grunnordning vært preget av gode, men arbeidskrevende lokale prosesser.

Kirkerådets sekretariat har jevnlig bistått med å tolke regelverket og svare på ulike spørsmål om den nye gudstjenesteordningen. Kirkerådet har også bidratt til det landsomfattende kursholder-kurset som ble holdt med tanke på å lette innføringen av reformen i menighetene.

Kirkerådets avtale med Eide forlag om abonnement på de digitale utgavene av gudstjenestestoffet ble gjenstand for kritikk i starten av året. Dette har likevel ikke hindret menighetene i å utvikle lokal grunnordning. Ny prisavtale er forhandlet fram for 2013, og all liturgisk musikk er i løpet av året innspilt, slik at en kan lytte til denne musikken i det digitale programmet.

Liturgier

Tre liturgisaker har vært sendt på høring i 2012: Liturgi for velsignelse av hus og hjem, Skråstola for diakoner og forslag til nye Dagens bønn (kollektbønner). De to første sakene ble vedtatt fremmet for Kirkemøtet 2013, mens Dagens bønn bearbeides videre med tanke på behandling i Kirkemøtet 2014.

Salme- og koralbok

Arbeidet med å ferdigstille manus til ny salmebok og gjøre det klart til trykking har pågått med høy intensitet i hele 2012. Salmebokens første 899 numre ble vedtatt på Kirkemøtet 2012, mens 900-tallsnumrene (bibelske salmer og liturgiske melodier), samt bønnebok, ble godkjent i Kirkerådet etter læremessig vurdering i Bispemøtet. Arbeidet med ny salmebok er i rute, slik at både menighetsutgaven, en egen besifringssalmebok, en storskrift- og en pocket-utgave vil foreligge 15. oktober 2013.

Arbeidet med ny koralbok har vært tett forbundet med utarbeiding av ny salmebok. Koralboken til de første 899 numrene i salmeboken vil foreligge samtidig med salmeboken, slik planen har vært.

Hovedområde 4: Organisasjon og forvaltning

Hovedmål:

- *Ha oppmerksomhet på saker av felles kirkelig karakter.*
- *Legge til rette for lokal organisasjonsutvikling gjennom kompetanseheving og utviklingsarbeid.*

Grønland kirke i Oslo. Foto: Kirkerådet

Lokal organisasjonsutvikling

Kirkerådet og KA - Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon samarbeider om et omfattende opplæringsprogram av lokale og regionale kirkelige ledere med sikte på kompetanseheving i å veilede, planlegge og gjennomføre lokale organisasjonsutviklings- og endringsprosesser. Proster og kirkeverger er nøkkelpersoner for organisasjonsutvikling og oppbygging av en endringskultur i kirken når kirkeordningen skal utvikles i årene fremover. Første samling ble holdt for deltakere fra Borg, Hamar og Tunsberg bispedømmer i november 2012. En rekke ledende fagfolk innen ledelse, arbeids- og organisasjonspsykologi og organisasjonsutvikling er koblet til programmet.

Det er også holdt en konsultasjon for oppsummering av erfaringer fra organisasjonsutvikling i kirken de senere år. Samlingen inngår i arbeidet med å samle og utbre kunnskap og erfaringer om de utviklingsprosjekter som er gjennomført.

Statistikk

Det er behov for god statistikk på stadig flere områder. Kirkelige data bør kunne kobles mot andre registre. Det er utarbeidet forslag til en kirkelig behovsbeskrivelse for kirkelige data. Det er også igangsatt et prosjekt for å utrede et alternativ til publisering av kirkelige data (erstatning for KirkeKOSTRA). For 2012-rapporteringen er det satt en tidligere frist for rapportering, 20. januar 2013, med målsetning om at bispedømmerådene kan ha ferske tall for sine rapporteringer.

Det har vært arbeidet mye med å effektivisere kobling mellom medlemsregisteret og andre offentlige registre som Enhetsregisteret, Statens kartverk, Folkeregisteret og AA-registeret. Det har våren 2012 vært problemer med soknekatalogen som har skapt forsinkelser i publisering av data i kirkebasen.

Forvaltning av godkjenningssaker

Kirkerådet har hjemmel til å gi personer med annen faglig jevngrad og relevant bakgrunn godkjenning som diakoner, kantorer og kateketer (tjenesteordningens § 4). Det er i 2012 godkjent 10 søknader om godkjenning: fem som kantor, to som diakon og tre som kateket.

Rekruttering

Kirkerådet har i 2012 ikke utført konkrete oppgaver knyttet til rekruttering til studier eller stillinger i Den norske kirke. Det har ikke vært avsatt ressurser til dette feltet i 2012.

Hovudområde 5: Diakoni

Hovudmål:

- *Gjennom kyrkja si omsorgsteneste skal evangeliet formidlast også ved handling. Kyrkja vil at dette skal skje gjennom nestekjærleik, inkluderande fellesskap, vern om skaparverket og kamp for rettferd.*

Den norske kyrkja var vertskap for det årlege EDAN-møtet. Foto: Kirkerådet

Oppfølging og førebygging

Innsatsen på hovudområdet diakoni spenner over vidt ulike fagfelt som til dømes samhandling mellom offentlege helsestyresmakter og diakonale og andre kyrkjelege aktørar i Kontaktforum for kyrkje og helse, løpande kontakt med Kyrkjens Familievern og det økumeniske samarbeidsprosjektet innan Nådens fellesskap om integrering av innvandrarar, som vart avslutta dette året. Monalege delar av verksemda var prega av oppfølgingsarbeid i form av omarbeiding og fagutvikling etter dei tragiske hendingane i regjeringskvartalet og på Utøya frå føregående år. Dette falt også saman med det krevjande arbeidet med å slutføre revisjonen av Den norske kyrkja sitt planverk for katastrofeberedskap. Samla sett har verksemda styrka og vidareutvikla Den norske kyrkja si rolle som profesjonell aktør i samfunnet.

Også arbeidet med å førebygge og tilrettelegge for god handtering av overgrep er ført vidare ved blant anna meir og betre ressursmateriale og ved utdjuping av nye faglege vinklingar: overgripar, virkningar i kyrkjelyd og sosiale medier. Dette bidreg til å auke den generelle kompetansen i kyrkja og gjer Den norske kyrkja enda betre rusta til å møte utfordringar på dette området. Sett i forhold til andre samfunnsaktørar generelt har Den norske kyrkja kome langt i arbeidet med å førebygge overgrep og handtere overgrepsproblematikk.

Hel-konferansen og EDAN-møte

Kyrkjemøtet si handsaming av sak KM 9/12 *Likeverd, inkludering og tilrettelegging. Mennesker med utviklingshemning* i Den norske kirke er viktig for vidareføring av arbeidet med likeverd, inkludering og tilrettelegging for menneske med psykisk utviklingshemning. Den nasjonale Hel-konferansen i Stavanger bispedøme med mange deltakarar og eit program med godt fagleg innhald og stor breidde, og det årlege EDAN-møtet (den økumeniske organisasjonen som jobbar for menneske med funksjonsnedsetjing) som Den norske kyrkja var vertskap for, kan spesielt nemnast som ein viktig del av oppfølginga. Sjølv om ein del gjenstår, har Den norske kyrkja kome langt i arbeidet med å utvikle hjelpemateriell for inkludering og tilrettelegging for menneske med psykisk utviklingshemning. Likevel er innarbeiding av dette perspektivet framleis ei utfordring mange stader. Dette kan skuldast at tematikken vert oppfatta som noko på sida av det ordinære kyrkjelydsarbeidet, ei utfordring for dei spesielt interesserte. Det må vere eit ansvar for leiarar på alle nivå å sørge for at temaet vert sett på dagsorden og at det tilgjengelege hjelpestoffet vert gjort kjend og teke i bruk.

Skaparverk og bærekraft

Det har vore arbeida med å rekruttere ny koordinator for skaparverk og berekraft. Prosjektet og Kyrkerådet sin innsats skjer i rekke nettverk og pågåande prosess. Resultata er vanskelege å måle og arbeidet krev langsiktig tenkning. Det kan tolkast som eit tilbakeslag at to kurs for kyrkjelege miljøfyrårnkonsulentar måtte avlysast på grunn av manglande påmelding. Samfunnsutviklinga går ikkje nødvendigvis i retning av større gjennomslag for hensynet til klima og miljø. Kyrkjemøtet si handsaming av sak KM 4 /12 om revidert prosjektplan for prosjektet Skaparverk og berekraft, var difor ei viktig stadfesting på at arbeidet har oppslutning og er viktig.

Det er ei stor utfordring at diakonien har for få ressursar, blant anna når det gjeld diakonstillingar. I eit kortsiktig perspektiv er det diverre ikkje noko som syner at tiltaka for fleire diakonstillingar nyttar.

Hovedområde 6: Kultur og kirkemusikk

Hovedmål:

- Øke kompetansen på kulturfeltet for å stimulere til økt bruk av kunst og kultur i kirken samt stimulere til engasjement og oppfølging av kulturarven.
- Gjennom kirkemusikk å bidra til å tolke og formidle kristen tro i menighetene.

Blanding av ny og gammel kunst i Nøtterøy kirke. Foto: Tollef Thorsnes og Xenia Villafranca.

Kirke & Kultur

Gjennom kulturrådgiversamlingene og landskonferansene etablerer Den norske kirke kontakt med ulike kunst- og kulturinstitusjoner, slik at samarbeid oppstår og tiltak gjennomføres, for eksempel årets Lindeman-jubileum og 75-års jubileum for NOPA (Norsk forening for komponister og tekstforfattere).

Kirkerådets kulturrådgiver opplever økende pågang fra enkeltaktører og institusjoner om råd og hjelp til å få i stand samarbeid, for eksempel en turné, generell bistand og om informasjon om kulturmidler. Rådene og videreformidlingen har medført konkrete tiltak i lokalmenighetene, for eksempel kirkekonserturné ved juletider.

Et annet eksempel på samarbeid er landskonferansen som ble arrangert 31. oktober i Drammen sammen med Tunsberg bispedømme, Drammen museum og Kunstnersenteret i Buskerud. Temaet var «God smak, dårlig smak, kristen smak – om visuell kunst i kirken».

Kirkebygg

Kirkebyggkonsulenten har i 2012 behandlet 51 forskjellige kirkebyggsaker for 10 av bispedømmene. Bjørgvin, Stavanger og Nidaros har hatt flest slike saker. Han har også på anmodning besøkt en rekke menigheter og gitt råd om kirkebygg. Ikke minst har planene om nye kirker i Våler, Hønefoss og Porsgrunn vært sentrale i arbeidet i 2012.

Kirkebyggkonsulenten deltar i et pågående arbeid med å fornye tenkningen og regelverket om kirkebygg og kirkelig inventar som Kirkerådet har igangsatt.

Kirkemusikk

Arbeidet med å utarbeide manus til ny koralbok og ferdigstille dette for trykking har vært hovedoppgaven for det kirkemusikalske arbeidet i 2012. Koralbokkomiteen har hatt en rekke møter for å kvalitetssikre orgelsatsene til de enkelte salmene i Koralboken, og det har vært avholdt et åpent koralbokseminar. Også den nye besifringssalmeboken har krevd mye arbeid, ikke bare med å skrive besifring, men med å få dette godkjent av komponistene. Dette arbeidet går etter planen.

Et arbeid for å styrke innføringen av «Plan for kirkemusikk» er startet opp, blant annet ved foredrag, ved tiltak for å sikre tilgang til liturgisk musikk og koralbok for blinde kirkemusikere.

Hovedområde 7: Økumenikk og internasjonale spørsmål (MKR)

Hovedmål:

- *Bidra faglig og relasjonsbyggende, i samhandling med andre kirker, organisasjoner og livssynssamfunn, i arbeidet med å styrke kristen enhet, misjon, interreligiøs forståelse og sosial rettferdighet.*

Mellomkirkelig råd på seminar sammen med Islamsk Råd Norge i moskeen Islamic Cultural Center på Grønland i Oslo. Foto: Kirkerådet

Stor bredde

Mellomkirkelig råds (MKR) økumeniske og internasjonale arbeid preges av stor bredde i saksfelt og mange samarbeidspartnere, både nasjonalt og internasjonalt. Dette gjør arbeidet avhengig av gode relasjoner til eksterne partnere utenfor Den norske kirke. En betydelig økning i prosjektmidler fra Utenriksdepartementet til Den norske kirkes samarbeid med Kirkenes Verdensråd er skaffet til veie. Men fortsatt har ikke MKR klart å innfri kontingentforpliktelser til Kirkenes Verdensråd og Det lutherske verdensforbund.

Rådets arbeid

Det avgående rådet hadde ett møte i overgangen februar/mars før nytt råd ble valgt på Kirkemøtet i 2012. Kjetil Aano ble gjenvalgt som rådsleder. Det nye rådet kom godt i gang med sitt arbeid og hadde to møter i 2012, i mai og november. Det er gode erfaringer med å legge inn et faglig seminar som en del av rådsmøtene. Siste seminar for det avgående rådet ble lagt til en moské hvor rådet diskuterte 22. juli-erfaringene med Islamsk Råd Norge. I mai fikk det nye rådet et innføringsseminar i Mellomkirkelige råds mandat og arbeidsområder og i november deltok rådet på missiologisk fagdag på Menighetsfakultetet.

Teologisk og økumenisk refleksjon

Kirkemøtesak *Å være evangelisk-luthersk kirke i dag?* og arbeid med ny kirkeordning: Avdelingen har særlig vært opptatt av å følge opp Kirkemøtets anmodning om at kirkeordningsarbeidet må inkludere grundig teologisk og økumenisk refleksjon. Dette er fulgt opp ved at Teologisk Nemnd gav innspill og gjennom samarbeid med Bispemøtet om refleksjonsseminarer som vil gjennomføres i 2013. Dette er krevende prosesser med mange

aktører og interessenter, noe som har nødvendiggjort et nærmere samarbeid mellom avdelingene i Kirkerådet.

Rådet har startet planleggingen av reformasjonsmarkeringen i 2017 i samarbeid med staben i Kirkerådet og Bispemøtet. Det har vært et nært samarbeid med Det lutherske verdensforbund om 2017-planene.

Misjon

Kirkemøtesak *Misjon til forandring - oppfølging av Edinburgh 2010*: Kirkemøtets behandling av misjonssaken var inspirerende og konstruktiv. Vedtaket har fått mye positiv omtale og oppmerksomhet både fra misjonsmiljøer og fra menigheter og bispedømmer. Vedtaket gir gode og håndterbare føringer for arbeidet videre, som er i god gjenge i avdelingen og i avdelingens samarbeid i Samarbeidsrådet Menighet og Misjon (SMM) og med misjonsrådgiverne i bispedømmene. Samarbeidet internt i avdelingen mellom misjonsrådgiver og rådgiver i Nord-Sør Informasjon er styrket - noe som kan bidra til å realisere intensjonen i en utvidet forståelse av misjon i menighetene.

Religionspolitikk og religionsfrihet

2012 har vært preget av at man ventet på Stålsettutvalgets utredning. Det ble gitt innspill til utvalget både i eget møte og gjennom arbeidet i Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn. Sammen med Human-Etisk Forbund arrangerte MKR et åpent seminar på Litteraturhuset med god deltagelse og konstruktiv debatt. Etter initiativ fra Kirkerådet har Samarbeidsrådet satt i gang et arbeid knyttet til etisk refleksjon, blant annet om klimaspørsmål og bioteknologi. Dette er et forsøk på å synliggjøre gode fellesverdier som tros- og livssynssamfunnene kan være med å styrke i det norske samfunnet.

Kirkelederdelegasjonsreisen til flere land i Midtøsten i april var viktig for arbeidet med religionsfrihet og religiøse minoriteters rettigheter i Midtøsten. Dette er fulgt opp gjennom rapporter, medieoppslag og møter med blant annet Utenriksdepartementet, og har fått gode tilbakemeldinger om konstruktive bidrag fra rådets side. Stefanusalliansens medlemskap i SMM åpner for et enda sterkere trosfrihetsengasjement innenfor rammen av SMM.

Religionsdialog og kirke i multikulturell kontekst

Samarbeidet mellom norske jøder, muslimer og kristne er styrket på nasjonalt ledernivå gjennom arbeidet i «Dialoggruppen Abrahams barn». Intensjonen er at dette også skal bidra til bedre samarbeid på grasrotnivå og bevege den offentlige debatten om relasjonene mellom disse gruppene i en positiv retning. Konfliktnivået i opinionen kan ha blitt dempet gjennom svært nært samarbeid i dialoggruppene blant annet i forbindelse med videosnutten om profeten Muhammed og i tilfeller av trakassering av norsk jøder.

Det er igangsatt et samarbeid med Kirkelig Dialogsenter for å utvikle ressursmaterieell til bruk i trosopplæringen for å motvirke antisemittisme og fremmedfrykt i kirkens egen rekke. Seminar sammen med Israelsmisjonen i anledning 70-årsdagen for deportasjonen av norske jøder under krigen og god dialog med Det mosaiske trossamfunn, er også et bidrag i arbeidet mot jødehat og antisemittisme i det norske samfunnet.

Rettferdig fred og Arms Trade Treaty

Den norske kirke tok sammen med Norges Kristne råd initiativ i 2011 til at Kirkenes Verdensråd intensiverte sitt arbeid i forbindelse med FNs arbeid med en mulig ny våpenhandelsavtale. Dette resulterte i en bred kirkelig kampanje med deltagelse fra over 30 land. Med betydelig økonomisk støtte fra Utenriksdepartementet muliggjorde dette et sterkt

kirkelig nærvær under FN-forhandlingene sommeren 2012 og et styrket sivilsamfunnsengasjement. Arbeidet forsetter inn i 2013 (med økonomisk støtte fra Svenska Kyrkan) i håp om at FN faktisk vil vedta en god avtale til slutt. Under Kirkenes Verdensråds siste sentralkomitémøte trakk presidenten fram denne kampanjen som et lysende eksempel på konstruktiv samarbeid mellom sekretariatet i Genève og medlemskirker.

MKR var en av initiativtakerne til opprettelsen av Det norske dalit-solidaritetsnettverket som ble etablert i 2012. Bakgrunnen var både henstillinger fra Det lutherske verdensforbunds generalforsamling og ikke minst MKRs engasjement i Det norske menneskerettighetsfond. Solidaritetsnettverket har nå syv medlemsorganisasjoner. Nettverket har styrket samarbeidet med flere misjons- og menneskerettighetsorganisasjoner i Norge. Det er blitt opprettet en egen hjemmeside (dalit.no) i håp om å øke kunnskapen i den norske opinionen om de «kasteløses» uverdige levekår.

Klimarettferdighet

Avdelingen har samarbeidet godt med Samisk Kirkeråd og Kommunikasjonsavdelingen om saken knyttet til Statoils engasjement i tjæresandprosjekter i Canada. Dette fikk mye medieoppmerksomhet og ble også tatt opp av Kirkemøtet da de behandlet saken om Skaperverk og bærekraft. Det var svært gledelig at Opplysningsvesenets Fond (OVF) valgte å selge sine Statoil-aksjer.

MKR samarbeidet nært med Det lutherske verdensforbund (og i noe mindre grad med Kirkenes Verdensråd) i forbindelse med FNs klima-konferanse i Qatar (COP 18). Det var svært positivt at Den norske kirke deltok med en ungdom i Det lutherske verdensforbund delegasjon til COP 18, og at kirken i samarbeid med Samarbeidsrådet for tros- og livssynsamfunn også hadde med en fra Islamsk råd i den norske NGO-delegasjonen.

Økumeniske generalforsamlinger

Konferansen av protestantiske kirker i Europa (CPCE) holdt sin generalforsamling i Firenze i høsten 2012. Den norske kirkes delegasjon deltok aktivt under møtet. Framover må det nå arbeides med oppfølgingen av generalforsamlingen og med hvorledes sluttdokumentene fra generalforsamlingen skal følges opp i kirken.

Hovedområde 8: Samisk kirkeliv (SKR)

Hovedmål:

- *Fremme og utvikle samisk kirkeliv som en livskraftig og likeverdig del av Den norske kirke, styrke samiskkirkelig fellesskap over landegrensene og ivareta kirkelig urfolksarbeid.*

Under gudstjenesten i Tromsø domkirke 11. november ble velsignelsen lyst på nordsamisk, lulesamisk, sørsamisk og norsk. Foto: Kirkerådet

Jubileumshelg og kirkelivskonferanse

Måloppnåelsen i 2012 er generelt god. Samisk kirkeråd har i løpet av året hatt tre rådsmøter og behandlet 38 saker. Jubileumshelg for samisk kirkeliv 9.-11. november, der rådets 20-årsjubileum og 250-årsjubileet for den første samiske prest i Norge ble markert, var en viktig og inspirerende nasjonal begivenhet. Samisk kirkelivskonferanse 30.-31. mai hadde 72 deltakere og tematiserte etnisk diskriminering. Konferansen som var et samarbeid med Kirkelig utdanningscenter i nord og de tre nordligste bispedømmene, ble arrangert for første gang som fagkonferanse for alle faggrupper i samisk kirkeliv.

Arbeidet med å utarbeide hjelpemateriell for implementering av strategiplanen er skjøvet ut i 2013.

Vakanse og nyansettelse

Det har vært vakanse i fagstillingen på trosopplæringsfeltet siden juni 2012. Måloppnåelsen her er mindre enn forventet. Planlagt utviklingsarbeid av nettstedet osko.no er ikke blitt fulgt opp. Ny medarbeider starter 1. mars 2013. Diakonale perspektiver i trosopplæringen ble tematisert på Samisk kirkelivskonferanse i mai. Første versjon av manus til sørsamisk 4-årsbok er utarbeidet. Man har også startet planleggingen av samisk konfirmasjonsleir i 2014. Det er ansatt ny ungdomsrådgiver og i november ble det avholdt en ungdomssamling.

Arbeid med å kvalitetssikre og oversette liturgier til sørsamisk har hatt fremdrift som forutsatt, men utgivelse av lulesamisk liturgiperm og organisthefte for nordsamisk liturgibok er ikke ferdigstilt som planlagt.

Samisk kirkehistorie og kompetansebygging

Arbeidet med samisk kirkehistorie har fått fremdrift på grunn av samisk kirkehistorieseminar 9.-10. november og støtte til Universitetet i Tromsøs arbeid med en Nordnorsk religions- og kirkehistorie. En rekke utdanningsinstitusjoner er blitt enige om å samarbeide om videreutdanningskurs om Tro og religion i Sápmi i 2014. Sametinget vedtok i november, på oppfordring fra Samisk kirkeråd, å opprette en stipendordning for samisktalende som tar kirkelig utdanning.

Nettverksbygging over landegrensar

Det har vært betydelig kontakt over landegrensene i samisk kirkeliv i forbindelse med forberedelsene av Samiske kirkedager 2013. Det samiske forsonings- og dialogarbeidet har fått fornyet oppfølging, med nettverksbygging mot søsterkirkene i Sverige og Finland. Temabok om samisk forsoningsarbeid er forberedt i samarbeid med Kirkelig utdanningssenter i nord. Samiske kirkedager er gitt en tydelig urfolksprofil, og Kirkenes verdensråds urfolksarbeid er støttet.

Kanadisk tjæresand

Samisk kirkeråds arbeid med tjæresandspørsmålet har vært en viktig aktivitet på urfolksfronten, med tydelige relasjoner til skaperverk og bærekraft. Kirkemøtet ga en enstemmig tilslutning til oppfordringen om at norske myndigheter trekker Statoil ut av kanadisk tjæresand. Som medarrangør og deltaker i en to ukers turné med indianerleder Francois Paulette i mai, bidro rådet til betydelig offentlig søkelys på saken, og i november hadde kirkens ledelse et oppfølgingsmøte med olje- og energiministeren.

Samisk kirkeråds sekretariat er flyttet til Tromsø som forutsatt. Det har vært utfordringer med vakanser og nyrekruttering, men ved utgangen av 2012 er det tilsetning i alle fagstillinger. Relasjoner mot aktuelle samarbeidspartnere i nord, som Sametinget, Kirkelig utdanningssenter i nord, Universitetet i Tromsø og Samisk høyskole, er styrket.

Hovudområde 9: Kommunikasjon og IKT

Hovudmål:

- *Den norske kyrkja skal opplevast som ein relevant, inkluderande og tydeleg kyrkje som inspirerer menneske til å leve i tru, håp og kjærleik..*
- *Samle kyrkja til eitt IKT-rike, med felles IKT-verktøy for alle tilsette, likt servicenivå for alle, der kyrkja sine brukarar er i sentrum.*

Kommunikasjonsavdelinga i Kyrkjerådet redigerer Twitter-kontoen @kirken. Foto: Skjermdump

Å møte medlemmane der dei er

Om Den norske kyrkja skal opplevast som ein relevant, inkluderande og tydeleg kyrkje, må ho makte å møte medlemmane der dei er. Skal kyrkja nå breidda av medlemmane, må ho vere til stades med ein meir moderne identitet på internett.

Kyrkjerådet samarbeider med KA - Kyrkjeleg arbeidsgjevar- og interesseorganisasjon om å verkeleggjere IKT-strategien for Den norske kyrkja. Arbeidet med å samle kyrkja til eitt IKT-rike er kome nokre viktige steg vidare. Kyrkjerådet har fått fullmakt frå departementet til å gå inn på eigesida i eit internt selskap, Kirkepartner, som skal levere IKT-tenester til heile Den norske kyrkja. Dette har brakt oss eitt steg nærare ei realisering av IKT-strategien sitt mål.

Viss kyrkja sin IKT-strategi skal verte realisert, treng ho politisk gjennomslag for at nokre investeringar må vere statlege. Kyrkja sin heilskapeleg IKT-strategi og særlege behov for ei felles internett- og intranett-plattform er breitt formidla til allmenta og styresmaktene. Kyrkjerådet har ikkje oppnådd resultatlar i form av løyver, men ein samla Stortingskomité peiker i si budsjettinnstilling på trongen for ein heilskapeleg IKT-satsing i Den norske kyrkja.

I løpet av året er eit omfattende arbeid for å skaffe kyrkja ein god leverandør av ny nettplattform så godt som fullført. Manglande finansiering truar gjennomføringa av prosjektet og gjer det krevjande å angje ei tid for når kyrkjelydane kan rekne med å få tilbod om å ta del i kyrkja si nye nettsatsing med sine lokale nettsider. I mellomtida aukar spriket mellom publikum si forventning til kyrkja og kyrkja si evne til å møte desse forventningane.

Mynde- og samfunnskontakt

Det er gjennom året arbeida mykje for å auke kunnskapen om kyrkja si sjølvforståing, mål og ressursstrøng i ein gjennomgripande reform- og endringsfase. Gjennom kronikkar og tekstbidrag til bruk regionalt og lokalt vart grunnlovsendingane i mai 2012 gitt ei kyrkjeleg fortolking i det offentlege rommet. Dette bidro til den generelle opplysninga om at endringane fann stad, at endringane var ynskja av kyrkja og at kyrkja framleis vil vere der for folk.

Kyrkjerådet, Samisk kyrkjeråd og Mellomkyrkjeleg råd har makta å gjere kyrkja synleg ved å formidle eit budskap i ei rekke andre einskildesaker i løpet av året, som til dømes i tjæresandsaka og i asylbornsaka. Kyrkja gjorde målet om å vere relevant til stades i og for samfunnsfellesskapen verkeleg gjennom minnegudstenester på årsdagen for terroraksjonane 22. juli 2011.

Mediemerksemd om finansieringstrøng samt mange gladsaker om trusopplæringstiltak har ført til kunnskap om trusopplæringsreforma i allmenta. Merksemda har også gjeve auka kunnskap om og forståing for kyrkjelege mål og ressursbehov hos løvande mynde. I Statsbudsjett 2013 som vart lagt fram i oktober, vart løyvene til reforma auka monaleg frå botnåret 2012.

Det har vore kontakt med alle parti på Stortinget i samanheng med utarbeiding av nye partiprogram. Kyrkja.no si Facebook-side er etablert. Kyrkja.no på Twitter er intensivert og fekk i løpet av 2012 nærare 1000 følgjarar. Både medlemmar og ikkje-medlemmar har fått svar på spørsmål og umiddelbar respons på førespurnadar via Twitter.

Kirkeaktuelt.no er lansert. Målgruppa for nettsida er kyrkjeleg tilsette, tillitsvalde og friviljuge medarbeidarar i kyrkja. Over 3000 får kirkeaktuelt.no sitt nyhendebrev omlag annakvar veke. Dette gjer informasjonsflyten internt i Den norske kyrkja betre i påvente av eit intranett.

eKirkebok og kirkeregistra

Elektronisk kyrkjebok vart laga ferdig og teke i bruk av eit fleirtal av kyrkjelydar i løpet av året. Det er halde kurs i bruk av elektronisk kyrkjebok i alle bispedømer og funksjonaliteten var ved slutten av året god. Elektronisk kyrkjebok har forenkla kvardagen til mange lokalt tilsette ved at dei skinn-innbundne kyrkjebøkene ikkje lenger treng først. Men framleis manglar full integrasjon mellom lokale fagsystem og eKirkebok, noko som vil forenkla enda meir.

Kyrkjeregistra er i for liten grad halde ved like og oppgraderte for å halde tritt med utviklinga i marknaden. I 2009, ved innføring av nytt system, nytta Kyrkjeregistra open kildekode-program, som kunne takast i bruk til låg eller ingen kostnad. I 2010 vart desse programvarene selde og dei er no kommersielle under heilt andre vilkår. Det vil difor føre med seg vesentleg kostnad å oppgradere eller fornye desse.

DEN NORSKE KIRKE

VISJONSDOKUMENT

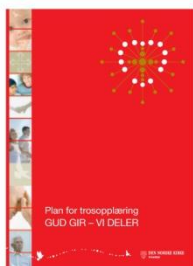
I KRISTUS, NÆR LIVET

- EN BEKJENNENDE, MISJONERENDE, TJENENDE
OG ÅPEN FOLKEKIRKE

I visjonsdokumentet for Den norske kirke 2009-2014, finner man følgende stikkord for satsingsområdene i perioden:

Diakoni
Kirkemusikk og kultur
Barn og unge
Gudstjenesteliv
Samisk kirkeliv

Plandokumenter vedtatt av Kirkemøtet bestilles på nettet <http://www.kirken.no/materiell> eller via epost til materiell@kirken.no

Plan for trosopplæring
- Kirkemøtet 2009

Plan for diakoni
- Kirkemøtet 2007

Strategiplan for samisk kirkeliv
- Kirkemøtet 2011

Plan for kirkemusikk
- Kirkemøtet 2008

Strategiplan for kjønn og likestilling i
Den norske kirke 2009-2014

kirkelig ansatt - frivillig medarbeider - rådsmedlem - redaktør i menighetsblad

En ny ressurs til menighetsarbeidet

— abonnér på nyhetsbrevet vårt

kirkeaktuelt.no

DEN NORSKE KIRKE
Kirkerådet

kirken.no Tidslinje Nå Administrasjonspanel

Nå kan du følge kirken.no på Facebook

Informasjon
Nyheter
Arrangementer
Bilder
Debatter

kirken.no
170 liker · 1 snakker om dette · 9 var her

Organisasjon
Kirken.no redigeres av Kirkerådets kommunikasjonsavdeling.

Om Bilder Liker Kart Arrangementer

Sjekk ut kirken.no på Twitter

Tweets
Following
Followers
Favorites
Lists

Who to follow · Refresh · View all

ungkyrkja @ungkyrkja Follow

kirken.no
@kirken
@kirken redigeres av kommunikasjonsavdelingen i Den norske kirke, Kirkerådet
Norge · <http://www.kirken.no>

587 TWEETS 401 FOLLOWING 1,114 FOLLOWERS

Tweets

Blindern KFUK-KFUM @BlindernKM 16 Mar
GUV imorgen kl 19. Prest: Sunniva Gylver, @HavardSkjerdal leder bandet. Velkommen :) @kirken @kfukkum #GUV
pic.twitter.com/BCws8pOYmD
Retweeted by kirken.no
View photo